

Lathund för basgruppshandledare

Diskussion om basgruppens arbete vid första träffen i en ny basgrupp

Många av de aspekter som tas upp under den här diskussionen relaterar till situationer och fenomen som är aktuella i en yrkessituation. Påtala gärna det under diskussionens gång så att studenterna blir medvetna om att de, utöver ämnesstudierna, även tränar på generella kompetenser under basgruppsmötena. Det innebär att de förväntas ta ansvar för sin egen roll i gruppen och bidra så konstruktivt som möjligt genom att både lyssna respektfullt på andra och att kunna uttrycka egna funderingar och kunskaper.

1. Deltagarna i gruppen bör gemensamt göra upp "ordningsregler" för gruppen om tider, närvaro, förberedelser mm.

Detta första påstående brukar väcka diskussion kring varför det ens behöver tas upp. Deltagarna eller studenterna är väl vuxna människor? Det är ju obligatoriskt och de vet att de ska komma i tid och komma förberedda. Eller hur? Samtidigt kommer ofta aspekter upp som argument för att detta behöver diskuteras eftersom det förstås kan hända att någon blir sen. Det är viktigt med respekt för och tillvaratagande av de tider som är avsatta för basgruppsmötena och det har betydelse för utbytet av gruppens diskussion vid fallavslut att alla är pålästa. Det påverkar alltid gruppens arbete om någon kommer sent eller inte är förberedd till ett fallavslut. Om det har tagits upp under den första diskussionen och någon av studenterna därefter är sen eller oförberedd kan man också lättare påtala i gruppen att det togs upp i början av kursen och att detta är viktiga regler. Då blir det inte så laddat.

Hur gör vi med mobiltelefoner? Det är en fråga som också kommer upp här. Under denna punkt är det bra att fastställa regler för hur vi gör i gruppen om man är sen (viktigt att höra av sig till de andra då så att gruppen kan bestämma om de väntar eller om de sätter igång mötet) eller måste svara på ett mobilsamtal (t ex berätta att något viktigt besked väntas och att den personen i så fall måste gå ifrån en stund men att den har telefonen på ljudlöst).

När ska mobiler mm få användas i relation till PBL-arbetet? Under fallstart är det viktigt att hitta gränsen för kunskap och okunskap och träna på att använda "hårddisken". Då är det inte så bra att Googla men på ett fallavslut kanske man vill kunna visa de andra viss information man hittat på nätet och många har sina anteckningar i mobil, platta eller dator.

2. Basgruppshandledarens uppgift är att styra gruppen, vid behov avbryta onödig diskussion, sammanfatta mm.

Här brukar "styra" uppfattas som ett för hårt ord. Guida brukar föreslås istället. Ordet styra gör att deltagarna tänker efter när det gäller på vilket sätt det är tänkt att handledaren ska agera. Dessutom brukar "onödig diskussion" väcka frågor. Vad menas med "onödig" i detta sammanhang? PBL-gruppen ska ju känna sig fri i sin diskussion och att det är deltagarnas diskussion samtidigt som handledaren har ansvaret för alla delar av fallet diskuteras under en viss tid. Sammanfatta - vem gör det och varför? Både handledaren och någon ur gruppen kan göra det. Det kan vara ett sätt för handledaren att "rikta om" diskussionen eller för att hjälpa deltagarna att hitta en väg vidare i deras diskussion.

3. Deltagarna i gruppen lär sig bäst av varandra om var och en motiverar sitt synsätt och sitt sätt att tänka i en given fråga.

Tanken med detta påstående är att få deltagarna att inse att även om jag kan en massa termer så är det ett värde i att jag förklarar hur jag lärt mig dessa eller hur jag associerar rörande ett visst ämne, så att får jag syn på hur jag lärt mig detta och kan inspirera andra. Att som handledare be om en motivering i hur deltagaren tänker är även ett sätt att fördjupa diskussionen. Samtidigt ska det vara högt i tak så om deltagarna känner att de alltid måste kunna motivera sina tankar och funderingar kan det hämma stämningen och diskussionsklimatet i gruppen. Det gäller därför att känna av när det passar.

4. Att komma oförberedd till ett basgruppsmöte med fallavslut leder bara till förvirring och tidspillan.

Vad händer om någon kommer opåläst? Hur påverkas gruppen? Aspekter runt det brukar komma upp under denna punkt om det inte redan diskuterats under punkt 1. Om det alltid är samma person som kommer oförberedd är det ett problem som handledaren måste ta upp med deltagaren. Om det händer en enstaka gång är det oftast inte ett problem. Deltagaren har kanske varit sjuk. Det är alltid bra att handledaren och gruppen får reda på anledningen till varför deltagaren inte är förberedd och det brukar komma upp under början av ett fallavslut då gruppdeltagarna redogör för hur det har gått att läsa och vilka källor som de har använt.

Oftast vill den som är opåläst agera sekreterare för att kompensera att deltagaren är oförberedd. Samtidigt kan deltagarna, under denna diskussion, fundera på om det är bra att den som är opåläst agerar sekreterare under ett fallavslut. Vad blir konsekvensen?

5. De som pratar mycket bör lära sig att dämpa sig och de som säger lite bör bli mer aktiva.

Denna punkt tar upp hur deltagarna kan arbeta för att utjämna ojämn aktivitet i gruppen. Varför är det bra att vi att alla deltar i gruppens arbete? Vad är att vara aktiv? Går det att lyssna aktivt? Att vara aktiv kan tolkas som att alla måste prata lika mycket, men alla har olika personlighet, vilket återspeglas i hur verbal man är som person och det kan förstås variera hur mycket var och en pratar.

Hur ska handledaren kunna stimulera till en jämnare aktivitet? En möjlighet är att använda "bordet runt" så att alla deltagare får starta diskussionen om var sin del av mötet innehåll. Det är då viktigt att var och en får utrymme för att berätta så mycket den vill innan andra kompletterar med sina tankar.

Exempel på hur handledaren kan få deltagarna mer engagerade är att ta upp egenskaper som kommer att behövas i yrkesrollen såsom att inte bara kunna förklara för andra utan även att kunna lyssna och förstå andra. Tanken med denna punkt är alltså även att få fram att PBL-basgruppsmötena inte bara är till för att lära sig ett ämne utan också för att träna kommunikation vilket är viktigt för deltagarnas framtida yrke.

Kan gruppen själv påverka? Deltagarna i gruppen kan förebygga att aktiviteten blir ojämn genom att deltagarna själva tänker på att bjuda in och fördela ordet inom gruppen.

6. Varje medlem i gruppen har ansvar för sitt eget utbyte – vad andra får ut är deras sak.

Detta påstående väcker tankar kring det ansvar jag som gruppdeltagare har för mitt eget lärande och vilket ansvar jag har för lärandet hos de andra i gruppen. Påståendet kan ses som skarpt och egoistiskt. Visst har varje student ansvar för sin egen lärandeprocess men samtidigt fungerar väl

PBL bättre om varje deltagare tar sitt ansvar för att basgruppsmötena leder till lärande för hela gruppen dvs att deltagarna delar med sig av sin kunskap till övriga deltagare? Det handlar även om att det kan finnas ett värde i omtanken om varandra för att lärandemiljön ska bli så positiv som möjligt. Om alla trivs och bidrar på ett konstruktivt sätt är förhoppningen att lärandet blir bättre för alla i gruppen.

- 7. En enskild gruppmedlems känslor (för arbetssättet, etiska frågor etc) bör kunna diskuteras lika öppet som hans/hennes faktakunskaper.***
- 8. Deltagarna i gruppen lär sig bäst vad ett bra samarbete är om de öppet och direkt diskuterar varandras sätt att fungera i gruppen.**

*Både punkt 7 och 8 leder in på känsliga aspekter som kan vara viktiga att diskutera i gruppen för att deras samarbete ska kunna fungera väl. Diskussionen handlar ofta om följdfrågor såsom: Är detta Ok att ta upp? I vilket sammanhang ska det tas upp (enskilt, i grupp, under mötet eller i den avslutande utvärderingen)? Om det är Ok att ta upp: på vilket sätt uttrycker man sig för att vara respektfull?

Om en person i gruppen reagerar starkt på informationen i ett fall eller på något som sägs i gruppen är det förstås den personen som avgör hur mycket den vill berätta om sin reaktion. Om situationen tillåter det kan gruppen diskutera hur man stödjer kollegor i yrkessammanhang där etiska eller andra svåra ställningstaganden väcker starka känslor.

- 9. Det är bättre att tala om att man inte förstår än att hamna utanför diskussionen.**

Vad är fördelen med att, under ett PBL-basgruppsmöte, erkänna att jag som deltagare inte minns eller förstår? Diskussionen kring denna punkt brukar gå ut på att diskutera vikten av att skapa ett så tryggt gruppklimat att deltagarna vågar visa okunskap och på så sätt ta vara på hur undervisningsformen (PBL) bäst kan fungera. Det är inte ovanligt att högpresterande studenter kämpar med att erkänna om de saknar kunskap eller förståelse så det kan vara viktigt att diskutera och försöka avdramatisera det. I den blivande yrkesrollen är det väldigt viktigt att kunna se brister och tillkortakommanden både hos sig själv och i organisationen för att patientsäkerheten och arbetsförhållandena ska bli så bra som möjligt.

- 10. Ev. "egen" punkt.**

Här brukar FIKA komma upp som en punkt. Vad har fika för betydelse för gruppdynamiken? Kan det ha större betydelse än vad vi tror?